

YTTRANDE

2013-10-22

Länsstyrelsen i Gotlands län
Naturvårdsenheten
Att: Cecilia Nygren
621 85 VISBY

Synpunkter på förslag till beslut och skötselplan för naturreservatet Hambrar Dnr 511-2192-12

Naturskyddsföreningen Gotland har efter genomgång av Länsstyrelsens förslag följande synpunkter:

Vi tycker att det är bra att detta område blir reservat då den här typen av betad skog är en typisk gotländsk naturtyp värd att bevara. I det stora hela är det ett välgrundat och bra förslag.

Några punkter som vi vill ändra på är:

1. I den femte punkten i stycket *"syfte med reservatet"* står att ett av syftena med bildandet av reservatet är att bevara och utveckla friluftslivet som grundar sig på allemansrätten. Föreningen menar att detta område från naturvårdssynpunkt inte lämpat som friluftsområde. Området ligger *"avsidet"* och har heller aldrig varit särskilt mycket besökt.

Naturvårdsverket ger vägledning om att bilda naturreservat med hänvisning till friluftsliv där man uttrycker att: *"Naturreservat kan också bildas för att tillgodose friluftslivets behov av naturområden. Exempel på detta är när friluftslivet bedöms bli mer omfattande än vad allemansrätten medger, när särskilt viktiga upplevelsevärden behöver tillvaratas eller när man vill bevara tätortsnära grönområden"*. Inget av detta gäller för området.

Vi menar att det saknas underlag som visar att detta område har sådana friluftslivsintressen att det kan vara ett av syftena med reservatsbildningen. När man anger ett syfte med reservat bör beslutsunderlag vara dokumenterat och redovisas. Så är inte fallet gällande friluftsliv, vilket med tydlighet framgår då friluftslivsintressen inte tas upp under sektionen *"skälen för beslutet"* där istället flera naturvärden och miljö kvalitetsmål poängteras. Det finns inget underlag gällande nuvarande besöksantal, var och när och varför besökare vistas i området och områdets tålighet för slitage, alla exempel på underlagsmaterial för friluftsliv som Naturvårdsverket listar i publikationen *"Underlagsmaterial för olika naturtyper och för friluftsliv 2013-09-02"*.

Innan Länsstyrelsen anger friluftsliv som ett syfte bör det vara klarlagt att ett sådant syfte inte strider mot eller kan komma i konflikt med andra syften, t.ex. bevarandet av livsmiljöer, arter och strukturer. Möjligen måste Länsstyrelsen även söka dispens från Artskyddsförordningen innan man fattar beslut och vidtar åtgärder som ökar friluftslivet inom området, eftersom detta kan stå i konflikt med lagstadgat skyddsbehov för känslig fågelart som förekommer i området. Det finns utförligt forskning över t.ex. hur ökad mänsklig närvaro och aktivitet negativt påverkar störningskänslig fauna. Om olika syften med ett reservat är motstridiga måste det anges vilket syfte som har företräde annars riskerar de naturvärden som är mest känsliga att förlora.

Föreningen anser att friluftsliv inte ska vara ett av syftena med reservatet.

2. I punkt B6 föreslår vi att "spång vid behov anläggs" stryks.

3. Föreskrifter för naturreservat ska utformas så att syftet med reservatet uppnås, i detta fall att bevara ett betespräglat skogsområde samt bevara strukturer som död ved för att nämna väsentliga delar. Det finns dock inga föreskrifter som hindrar allmänheten eller markägare att skada viktiga livsmiljöer som exempelvis bark på döda träd. Här bör Länsstyrelsen se över vad som är relevant att reglera med tanke på aktuella och framtida hotbilder. Frågan är särskilt motiverad eftersom Länsstyrelsen i sitt förslag vill utöka friluftslivet i reservatet.

4. Det bör infogas förbud mot all exploatering inom naturreservatet. Detta i syfte att området skyddas mot all form av framtida bebyggelse, industrianläggningar (t.ex vindkraftverk, utvinning eller undersökning av koncessionsmineraler) och infrastruktur. Idag är enbart förbud mot uppförande av byggnad, anläggning, väg, mark- och luftledning samt upplag upptagna.

5. Det står under föreskrifter C punkt 3 att det är förbjudet att samla in djur, växt eller svamp för vetenskapliga studier. Föreningen tycker att denna punkt ska utgå. Föreskriften som finns i många andra reservatsbeslut är förlegad och ogenomtänkt och bör tas bort vartefter reservatsbesluten ses över. Växter och djurarter är fredade med stöd av t.ex. Artskyddsförordningen (EU:s art- och habitatdirektiv och fågelskyddsdirektivet) även om detta inte framgår av reservatsbeslutet. Flertalet känsliga arter är därmed skyddade och om någon vill insamla dessa arter krävs dispens från Länsstyrelsen men då med hänvisning till annan lagstiftning.

Vi vill i sammanhanget påpeka några inkonsekvenser med att tillståndspröva vetenskapliga studier; I detta reservat är jakt tillåten. Vill markägaren skjuta en hare eller fågel som det är jakttid på, så är det tillåtet, men vill någon forskare studera samma arter (med markägarens tillstånd) så krävs tillstånd från Länsstyrelsen. För växter gäller att det är tillåtet för allmänheten att plocka bär, svamp och växter för eget behov, men vill en forskare till exempel plocka frön från en vanlig växtart ska tillstånd först sökas hos Länsstyrelsen. Vi undrar vad Länsstyrelsen ska pröva, eftersom eventuella avslag rimligen bör vara kopplade till förbud under punkten föreskrifter. Vi menar att det är bättre att se över vilka förbudsregler som behövs och ska gälla för allmänhet och forskare, än att ta på sig det administrativa uppdraget att pröva forskningsprojekt. Sannolikt krävs även en domstolsprövning för att avgöra hur "vetenskapliga studier" formellt ska avgränsas mot andra "studier". Vi skulle gärna vilja se en redovisning av hur denna föreskrift tillämpats av Länsstyrelsen tidigare och vilken naturvårdsnytta Länsstyrelsen anser att den medfört.

Föreningen anser mot denna bakgrund att punkten C 3 ska utgå.

6. Föreskriften om att avverka skog är otydlig i förslaget till beslutet. Under punkt 7 efter naturvårdsröjningar bör det läggas till "plockhuggning". Annars kan man inte genomföra skötselplanen.

7. Det framgår inte hur Länsstyrelsen resonerat när man inte reglerar annan form av markanvändning som att bortföra sten, fossil, göra upp eld, tälta, jakt o.dyl. och varför Länsstyrelsen funnit detta förenligt med syftena med reservatsbildningen.

Naturskyddsföreningen Gotland

Anncatrin Hjernquist

ordförande